

BYLAAG A

TAALLYSTE

DIE SELFSTANDIGE NAAMWOORD

(a) Meervoude

aanbod — aanbiedin- ge; aanbiedings	brandwag — brand- wagte	fee — feë
aangesig — aangesigte	bruilof — bruilofte	fees — feeste
ab — abte	buro — buro's	film — films
afgod — afgode	buurman — bure	filosoof — filosowe
ag — ags	* * *	folio — folio's
aktrise — aktrises	casino — casino's	Fransman — Franse
albino — albino's	cello — cello's	* * *
alibi — alibi's	{ centrum — centra	
allee — alleë	{ sentrum — sen- trums	
ambag — ambagte	chef — chefs	galm — galme
amp — ampte	communiqué —	gat — gate
Arabier — Arabiere	communiqués	gebed — gebede
arend — arende	* * *	gebod — gebooie
* * *		gebrek — gebreke
balju — balju's		gees — geeeste
banana — bananas		gelid — geleedere
bandiet — bandiete	dag — dae	geloof — gelowe
banjo — banjo's	dal — dale	gemoed — gemoedere
barbaar — barbare	derwisj — derwisje	genie — genieë
bars — barste	detail — details	genoeë — genoeëns
basis — basisse	deug — deugde	genot — genietinge(s)
bedrag — bedrae	distrik — distrikte	gesig — gesigte
bedrog — bedrieërye	divan — divans	geskrif — geskifte
beleg — beleëringe	domino — domino's	geslag — geslagte
berig — berigte	drag — dragte	getuie — getuies
besigheid — besighede	drie — drieë	geveg — gevegte
betoog — betoë	drogis — drogiste	gevoel — gevoelens
bevel — bevele	* * *	gewas — gewasse
bioloog — bioloë	edik — edikte	geweld — geweldadighede
blad — blaaië	eer — eerbewyse	gewig — gewigte
boa — boas	eggo — eggo's	gewrig — gewrigte
bod, bot — botte	engel — engele	gewrog — gewrogte
Boesman — Boesmans	Engelsman —	ghong — ghongs
bog — bogte	Engelse	glas — glase
boog — boë	ereboog — ereboë	god — gode
hors — borste	erelid — erelede	goed — goedere;
Brahamaan — Brah- mane	erf — erwe	(goeters)
	* * *	

Goewerneur-Generaal-	knoes — knoeste	maximum — maxima
Goewerneurs-	kok — koks	maksimum — mak-
Generaal; Goe-	kolonis — koloniste	simums
werneur-Genera-	kommandant-generaal	model — modelle
raals	kommandante-	mof — mowwe
golf — golwe	generaal; kom-	monnik — monnike
graaf — grawe	mandant-	musicus — musici-
graf — grafte	generaals	musikus — musi-
grief — griewe	kommando — kom-	kusse
* * *	mando's	* * *
halm — halm	kontrak — kontrakte	naaf — nawe
hartstog — hartstogte	kontras — kontraste	nag — nagte
hawe — hawens	korf — korwe	na-oes — na-oeste
heldin — heldinne	kors — korste	neef — neëfs
hemp — hemde	krag — kragte	nes — neste
hertog — hertoë	kreef — krewes	nimf — nimfe
historicus — historici	kroeg — kroee	nooi — nooiens; nôi—
historikus — histo-	krokodil — krokodille	nôiens
rikusse	kruid — kruie	notaris — notaris
• hobo — hobo's	kruiwa — kruiwaens	novelle — novelles
hoera — hoera's	kunde — kundighede	nuusblad — nuus-
hoes — hoeste	kuns — kunste	blaaie
hof — howe	kwartier — kwartiere	* * *
Hongaar — Hongare	kwass — kwaste	oes — oeste
hoof — hoofde	* * *	onderkleed —
* * *	laag — lae	onderklere
Indiaan — Indiane	lepelvol — lepelsvol	ondeug — ondeugde
insig — insigte	leus(e) — leuse(s)	oog — oë
intog — intogte	lewe — lewens	oorlog — oorloë
* * *	lid — lede	oordeel — oordeel-
jaargety — jaargetye	lied — liedere	vellinge
jaart — jaarts	lig — ligte	opera — operas
jag — jagte	likkewaan — likke-	optimis — optimiste
jas — jasse	wane	orkes — orkeste
jingo — jingo's	lof — lowwe	ouma — oumas
kadet — kadette	lug — lugte	* * *
kafee — kafees	luitenant-generaal —	pad — paai
kalf — kalwers	luitenant-gene-	padda — paddas
kamas — kamaste	raals	patat — patats
karba — karba's	lus — luste	pes — peste
karos — karosse	lys — lyste	plato — plato's
kas — kaste	* * *	plig — pligte
kaste — kastes	ma — ma's	ploeg — ploee
kikvors — kikvors	mag — magte	poeët — poëte
kind — kinders	manuskrip — manu-	pos — poste
klag — klagte	skripte	prieel — priële
klavier — klaviere	Marie — Marie's	prisma — prismas
kloof — klowe	mas — maste	produk — produkte
klub — klubs	masjini — masjiniste	protes — proteste
kneg — knegte	massa — massas	pupil — pupille
knie — knieë		* * *

rabbi — rabbi's
 rebel — rebelle
 ree — reë
 reënboog — reënboë
 reent, reën — reëns
 reëntyd — reëntye
 reg — regte
 resepe — resepte
 rif — riwwe
 roer — roers
 rytuig — rytuie
 * * *
 saag — sae
 saga — sagas
 salm — salms
 salvo — salvo's
 sambreel — sambrele
 sardien — sardiens
 sebra — sebras
 seë — seëprale
 see — seë
 seekus — seekuste
 seën — seëninge
 sekretaris — sekre-
 tarisse
 sir — sirs
 sjaal — sjaals
 sjef — sjefs
 skilpad — skilpaaie
 skip — skepe
 skout-by-nag —
 skoute-by-nag
 skrif — skrifte
 slag — slae
 slagding — slaggoed
 slee — sleë

smarag — smaragde
 sofa — sofas
 soöloog — sooloë
 spaansvlieg —
 spaansvlieë
 Spanjaard —
 Spanjaarde
 speelding — speel-
 goed
 spreek — spreekus
 stad — stede
 staf — stawe
 steg — stegge
 stewe — stewens
 stoof — stowe
 sug — sugte
 swerm — swerms
 * * *
 tablo — tablo's
 Tartaar — Tartare
 tema — temas
 term — terme
 teug — teue
 tipis — tipiste
 toeris — toeriste
 tog — togte
 toom — tooms
 tree — treë
 triomf — triomfe
 tros — trosse
 troos — vertroosting
 tsaar — tsare
 twis — twiste
 tyd — tye
 * * *
 vaar — vaars

vallei — valleie
 vat — vate
 veldslag — veldslae
 verdriet — verdriet-
 likhede
 vermoede — vermoed-
 dens
 verslag — verslae
 vertoog — vertoë
 vete — vetes
 violet — violette
 viool — viole
 visioen — visioene
 vlaag — vlae
 vlag — vlac
 vlieg — vlieë
 voeg — voeë
 voetpad — voetpaaie
 vog — vogte
 vonds — vondste
 vonnis — vonnisse
 voog — voogde
 voorslag — voorslae
 vors — vorste
 vrag — vragte
 vrug — vrugte
 vuis — vuiste
 * * *
 wa — waens
 wag — wagte
 walm — walms
 wee — weë
 weg — weë
 wêreld — wêrelde
 wese — wesens
 wieg — wieë

(b) S.nwe. met twee meervoude

(Geen verskil in betekenis.)

aanklag: -te; -tes
 afdraand: -e(s); af-
 draans
 appèl -s; -le
 as -se; -te
 bad -de; -dens
 bakterie: -ë; -s
 balkon: -s; -ne
 bandelier: -s; -e
 baron: -s -ne
 bataljon: -s; -ne

bed: -de; -dens
 beul: -s; -e
 brug: -ge; brüe
 bruid: -s; -e
 dokter: -s; -e
 eg: -ge; êe
 eksaminator: -s; -e
 epidemie: -s; -ë
 eskadron: -s; -ne
 geweer: -s; gewere
 ghitaar: -s; ghitare

ghoen: -s; -e
 giraf: -s; -fe
 hef: -te; hewwe
 heiden: -s; -e
 helm: -s; -e
 historie: -s; -ë
 hotel: -s; -le
 hulpmiddel: -s; -e
 idee: -s; ideë
 individu: -e; -'s

janfiskaal: -s; jan-	maatjie: -s; mater-	sif: -te; siwwe
fiskale	tjies	smid: -s; smede
jongeling: -e; jonge-	manie: -s; -ë	sog: -ge; sôe
liede; jongelui	mark: -e; -te	storm: -s; -e
juffrou: -e; -ens	meul(e): -e; -e(n)s	stuurman: stuur-
junior: -s; -es	mied: -e; -ens	manne; stuurlui
kaaيمان: -s; -ne	minaret: -s; -te	tenk: -s; -e
kalfie: -s; kalwer-	moderator: -s; -e	tier: -s; -e
tjies	museum: -s; musea	tjek: -s; -ke
keu: -s; -e	vark: -e; -ens	trog: -ge; trôe
kindjie: -s; kinder-	vrou: -e; -ens	trok: -s; -ke
tjies	offisier: -s; -e	twee: -s; twee
klip: -pe; -pers	ooievaar: -s; ooie-	vark: -e; -ens
klippie: -s; klipper-	vare	visier: -s; -e
tjies	opdraand: -e(s); op-	volk: -e; -ere
koopman: -s; -ne;	draans	vrou: -e; -ens
koopliede; kooplui	orator: -s; -e	vul: -le; -lens
krediteur: -s; -e	pendant: -s; -e	werk(s)man: werk-
laboratorium: -s; la-	plafon: -s; -ne	(s)manne; werk-
boratoria	professor: -s; -e	(s)mense; werk-
lammetjie: -s; lam-	rib: -be; -bes	(s)liede; werk-
mertjies	salon: -s; -ne	(s)lui
leeu: -s; -e	seraf: -s; -im	wig: -ge; wie
maag: mage; mae	serie: -s; -ë	wors: -e; -te
maat: -s; maters		

(c) S.nwe. met twee meervoude

(Met verskil van betekenis)

bad	{ badde; baddens: goed om in te bad
	{ baai: warm bronne
bal	{ balle: ronde voorwerpe om mee te speel
	{ bals: danspartye
bas	{ baste: buitenste lae om die hout van bome
	{ basse: lae mannestemme
blad	{ blare: bladdede van bome en plante
	{ blaaie: platdeel van 'n voorwerp, bv. tafel; koerante; plat bene agter die skouer
burg	{ burgte: kastele
	{ burge: manlike varke
	{ busse: posbusse; kassies vir kollekte; groot rytuie vir passasiersvervoer
bus	{ buste: yster-binnewerk van wiele
	{ doele: dade van die bal tussen die doelpale deur te skop, bv. sokker
doel	{ doeleindes: oogmerke
	{ driwwe; drifte: deurgaanklekkie in riviere
drif	{ drifte: hartstogte
gas	{ gasse: stowwe soos lug, bv. suurstof
	{ gaste: besoekers
gif	{ giwwe: vergifte
	{ gifte: persente; geskenke

goed	goedere: eiendom; koopware; bagasie
	goeters: allerhande dinge
hart	harte: organe wat die bloedsomloop gaande hou
	hartens: kleur in kaartspel
hoop	hope: stapels
	verwagtinge: vaste vertroue
kus	kusse: soene
	kuste: strande; stroke land langs die see
	lasse: verbindings van twee stukke, bv. hout; die plek van so'n aanmekaarsluiting
las	laste: groot moeilikhede
leer	lere: werktuie om mee te klim
	leerstellinge (-s): teorieë; stelsels; aantal reëls
letter	letters: tekens om klanke of woorde voor te stel
	lettere: letterkunde
lidmaat	lidmate: lede van 'n kerk.
	ledemate: dele van die liggaam, bv. arms, bene
lis	lisse: oogvormige strikkies; oë in toue of rieme
	liste: sluwe, geslepe planne
lot	lote: lootjies; voorwerpe wat getrek word om iets te beslis
	lotgevälle: ondervindings
maag	mae; mage: liggaamsdeel; spysverteringsorgane
	maagde: jong meisies
maat	maats; maters: vriende; kamerade
	mate: middele of voorwerpe om mee te meet; groottes; grade
motor	motors: motorvoertuie
	motore: masjiene gedryf deur gas, petrol, ens.
raad	rade: liggame van gekose persone wat leiding gee
	raadgewings (-e): advies; aanbevelings
rug	rugge; rugte; rûe: liggaamsdele
	rûens; ruggens; rûe: boonste dele van berge of rante
ruit	ruite: stukke vensterglas
	ruitens: kleur in kaartspel
saal	saals: leersetels vir die rug van rydiere
	sale: groot vertrekke
skof	skowwe: waar die rug en nek van diere ontmoet
	skofte: werktuie; afstande afgelê
skop	skoppe: hol grawe; skoppe met jou voet
	skoppens: kleur in kaartspel
Skot	skote: die ontploffings van vuurwapens
	Skotte: inwoners van Skotland
skut	skuts: skutters; persone wat skiet
	skutte: plekke waar verdwaalde vee bewaar word teen 'n losprys.
sport	sporte: trappe van 'n leer; dwarshoute van 'n hek, ens.
	sports: vorme van atletiese vermaak of spel
stuk	stukke: brokke; dele; dokumente: ens.
	stuks: verskeie dinge, bv. 100 stuks vee
wig	wigge; wîe: spits penne om in te dryf
	wigte: klein kinders; babas

(d) Verkleinwoorden

appel — appeltjie	kam — kammetjie	pop — poppie
asem — asempie	kan — kannetjie	rak — rakkie
arm — armpie	kanon — kanonnetjie	ram — rammetjie
baadjie — baadjietjie	kans — kansie	rand — randjie
bal — balletjie	kapel — kapelletjie	rebel — rebelletjie
bars — barsie	kar — karretjie	rekening — rekenin- kie
blad — blaadjie	ketting — kettinkie	rem — remmetjie
bestelling — bestel- linkie	kin — kinnetjie	rib — ribbetjie
boek — boekie	kis — kisse	riem — riempie
bom — bommetjie	klip — klippie	ring — ringetjie
boom — boompie	knie — knietjie	roos — rosie
boordjie — boordjie- tjie	kom — kommetjie	rol — rolletjie
boortjie — boortjie- tjie	kommando — kom- mandotjie	rot — rotjie
brief — briefie	koning — koninkie	rym — rympie
bruidegom — bruide- gommetjie	koningin — koningin- netjie	saag — sagie
buro — burotjie	laai — laaitjie	sendeling — sendelin- kie
bus — bussie	laken — lakentjie	sening — seninkie
dag — daggie; (dagie)	lam — lammetjie	siel — sieltjie; siel- etjie
dam — dammetjie	lamp — lampie	sin — sinnetjie
deken — dekentjie	lantern — lanterntjie	skaap — skapie
deksel — dekseltjie	leeu — leeutjie	skelm — skelmpie
ding — dingetjie	lem — lemnetjie	skip — skepie; skip- pie
druif — druifie	lepel — lepeltjie	skoel — skoentjie
duim — duimpie	lewe — lewe(n)tjie	skot — skootjie
emmer — emmertjie	lied — liedjie	slang — slangetjie
gang — gangetjie	ma — maatjie	son — sonnetjie
gat — gaatjie	maat — maatjie	sooi — sooitjie
gedig — gediggie	man — mannetjie	spel — speletjie
gesang — gesangetjie	manel — manelletjie	stang — stangetjie
gesel — geselletjie	masjien — masjientjie	ster — sterretjie
gesel — geseltjie	meid — meidjie	stok — stokkie
glas — glasie	meisie — meisietjie	swerm — swermpie
god — godjie	mier — miertjie	tang — tangetjie
graaf — grafie	motor — motortjie	tol — tolletjie
graf — graffie	nar — narretjie	tong — tongetjie
groef — groefie	nes — nessie	tor — torretjie
halm — halmpie	nooi — nooientjie	toring — torinkie
ham — hammetjie	nul — nulletjie	uil — uiltjie
hen — hennetjie	oom — oompie; omie	val — valletjie
hoed — hoedjie	pa — paatjie	van — vannetjie
hoogte — hoogtetjie	pad — paadjie	varing — varinkie
huis — huisie	padda — paddatjie	vat — vaatjie
kado — kadotjie	pan — pannetjie	vel — velletjie
kafee — kafeetjie	pen — pennetjie	vergadering — verga- derinkie
	pik — pikkie	
	pil — pilletjie	
	piesang — piesankie	

vin — vinnetjie
 vlaag — vlagie
 vlag — vlaggie
 vos — vossie
 vraag — vragie
 vrag — vraggie

vreemdeling —
 vreemdelinkie
 vul — vulletjie
 vuur — vuurtjie
 wa — waentjie
 wal — walletjie
 wang — wangetjie

wandeling — wande-
 linkie
 wiel — wieletjie
 wil — willetjie
 wol — wolletjie
 woning — woninkie
 woord — woordjie

(e) Geslag

ab — abdis
 advokaat — vroulike advokaat
 afgesant — afgesante
 Afrikaner — Afrikanervrou
 akteur — aktrise
 assistent — assistente
 baas — nooi
 bakker — bakster
 baron — barones
 bedelaar — bedelares
 bedrieër — bedriegster
 beer — berin
 beer — sog
 begeleier — begeleidster
 Belg — Belgiese vrou
 beoordelaar — beoordelares
 besoeker — besoekster
 bestuurder — bestuurderes
 bibliotekaris — bibliotekaresse
 blonde man — blondine
 bode — vroulike bode
 boer — boervrou
 Boesmanjong — Boesmanmeid
 bokram — bokooi
 breier — brei(d)ster
 broer — suster
 bruidegom — bruid
 bul — koei
 bulkalf — verskalf
 burgemeester — burgemeesters-
 vrou/ burgemeesteres
 buurman — buurvrou
 Christen — Christin
 danser — danseres
 Deen — Deense vrou
 dienaar — dienaar
 diensbode — diensmeisie
 dienskneg — diensmaag
 digter — digteres
 direkteur — direktrise
 donateur — donatrise

donkiehings — donkiemerrie
 eggenoot — eggenote
 Egiptenaar — Egiptiese vrou
 eienaar — eienares
 eiser — eiseres
 Engelsman — Engelse vrou
 Eksaminator — eksaminatrise
 Eksekuteur — eksekutrise
 erdvarkbeer — erdvarksoeg
 erfgenaam — erfgename
 esel — eselin
 Fingojong — Fingomeid
 gansmannetjie — ganswyfie
 gasheer — gasvrou
 gemaal — gemalin
 gemsbokram — gemsbokooi
 gesel — gesellin
 goewerneur — goewerneursvrou
 graaf — gravin
 grootvader — grootmoeder
 haan — hen
 heer — dame
 heiden — heidin
 held — heldin
 helper — helpster
 herder — herderin
 hertog — hertogin
 hings(vul) — merrie(vul)
 hoedemaker — hoedemaakster
 hoenderhaan — hoenderhen
 huigelaar — huigelaarster
 huisheer — hospita/ huisvrou
 huishouer — huishoudster
 inspekteur — inspektrise
 Javaan — Javaanse vrou
 joernalis — joernaliste
 jong — meid
 jongeheer — jongejuifvrou
 jongetjie — meisie
 Jood — Jodin
 Keiser — Keiserin

kelner — kelnerin
kinderoppasser — kinderoppas-
ster

kleinboet — kleinsus
kleinneef — kleinniggie
kleinseun — kleindogter
kleremaker — kleremaakster
klong, kleinjong — kleinmeid
klonkie — kleinmeidjie
knieër, kneër — kneedster

koedoebul — koedoekoei
Koelie — Koeliemeid
koning — koningin
koper — koopster
korrespondent — korrespon-
dente

leerling — leerlinge
leidsman — leidster
leier — leidster
lektor — lektrise
leraar — lerares
mannetje — wyfie
mansmens — vroumens
martelaar — martelares
masseur — masseuse
meerman — meermin
meester — meesteres
meneer — mevrou/ mejuffrou
monnik — non

musikant — **musikante**
 neef — **niggie**
 neger — **negerin**
 olifantbul — **olifantkoei**
 onderwyser — **onderwyseres**
 oom — **tante**
 opvoeder — **opvoedster**
 orrelis — **orreliste**
 ouboet — **ousus**
 oujongkêrel — **oujongnoot**
 oupa — **ouma**
 oupa-grootjie — **ouma-grootjie**
 outa — **aia**

pa — ma
peetoom — peettante
pianis — pianiste
plaer — plaagster

posmeester — posmeesteres
president — presidente
priester — non
prins — prinses
prinsipaal — prinsipale
profeet — profetes
ram — ooi
redakteur — redaktrise
regisseur — regisseuse
reun — teef
rietbokram — rietbokooi
sanger — sangeres
sekretaris — sekretaresses
seun — dogter/ meisie
skoonvader — skoonmoeder
skrywer — skryfster
slaaf — slavin
Spanjaard — Spaanse vrou
sondaar — sondares
spreker — spreekster
stiefvader — stiefmoeder
strooijonker — strooimeisie
student — damesfudent
swaer — skoonsuster
tesourier — tesouriere
testateur — testatrise
tiermannetjie — tierwyfie
tikker — tikster
tipis — tipiste
townenaar — heks/ townaars
tsaar — tsarina
vader — moeder
verpleër — verpleegster
voog — voogdes
voorsitter — voorsitster
vors — vorstin
vriend — vriendin
vrygesel — vrygesellin
waard — waardin
waarsêr — waarsegster
weldoener — weldoenster
werker — werkster
wewenaar — weduwee
wolf — wolvin
Zoelojong — Zoeloemeid

DIE BYVOEGLIKE NAAMWOORD

(a) Trappe van vergelyking en verboë vorme

(Let op: 'n paar ander woordsoorte is ook bygevoeg.
Hulle word met sterretjies aangetoon.)

Stellende Trap	Vergrotende Trap	Oortreffende Trap	Attributiewe Vorm
afgeleë	meer afgeleë	mees afgeleë	afgeleë plase
*agter		agterste	die skaap agter
baar	baarder	baarste	baar kaffers
baie	meer	meeste	baie skape
bang	banger	bangste	bang seuns
bars	barser	barsste	bars antwoorde
bedees	bedeesder	bedeesste	bedeesde kinders
bedroef	bedroefder	bedroefste	bedroefde mense
beleef	beleefder	beleefste	beleefde seuns
berug	berugter	berugste	berugte diewe
beskeie	meer beskeie	mees beskeie	beskeie mense
besope	meer besope	mees besope	besope mense
*bietjie	minder	minste	bietjie geduld
*binne		binneste	die tafel binne
bitter	bitterder	bitterste	bitter koffie
blas	blasser	blasste	blas gesigte
blink	blinker	blinkste	blink skoene
bly	blyer	blyste	bly kinders
*bo		boonste	die man bo
boos	boser	boosste	boos mense
braaf	brawer	braafste	brawe mense
breed	breër	breedste	breë riviere
broos	broser	broosste	brose naels
bros	brösser	brosste	bros koeke
brutaal	brutaler	brutaalste	brutale kaffers
*buite		buitenste	die honde buite
dapper	dapperder	dapperste	dapper soldate
dig	digter	digste	digte bosse
dik	dikker	dikste	dik stokke
*dikwels	meermaal	meestal	
dof	dowwer	dofste	dowwe , klanke
donker	donkerder	donkerste	donker strate
dood			dooie skape
doof	dower	doofste	dowe mense
dor	dorder	dorste	dorre blare
droog	droër	droogste	droë klimate
duidelik	duideliker	duidelikste	duidelike syfers
duur	duurder	duurste	duur meubels
dwaas	dwaser	dwaasste	dwase mense
eg	egter	egste	egte diamante

erg
 fiks
 flink
 flou
 fluks
 fors
 fris
 gaaf
 gerus
 geskik
 geslepe
 geveins
 glad
 goed
 goedkoop
 *graag
 grof
 groot
 grys
 half
 hard
 hees
 heg
 helder
 hoog
 jaloers
 jong
 juis
 katoen
 koud
 kwaad

kwaai
 laag
 laat
 laag
 laf
 lang
 leeg
 lekker
 lief
 lig
 liggeraak
 log
 los
 lui
 maer
 magtig
 mak
 maklik
 mank

erger
 fikser
 flinker
 flouer
 flukser
 forser
 frisser
 gawer
 geruster
 geskikter
 meer geslepe
 geveinsder
 gladder
 beter
 goedkoper
 liewer
 growwer
 groter

 harder
 heser
 hegter
 helderder
 hoër
 jaloerser
 jonger
 juister

 kouer
 kwater

kwaai
 laer
 later
 laer
 lawwer
 langer

 lekkerder
 liewer
 ligter
 liggeraakter
 logger
 lossen
 lui
 maerder
 magtiger
 makker
 makliker
 manker

ergste
 fiksste
 flinkste
 flouste
 fluksste
 forsste
 frisse
 gaafste
 gerusste
 geskikste
 mees geslepe
 geveinsste
 gladste
 beste
 goedkoopste
 liefste
 grofste
 grootste

 hardste
 heesste
 hegste
 helderste
 hoogste
 jaloersste
 jongste
 juisste

 koudste
 kwaadste

kwaai
 laagste
 laa(t)ste
 laagste
 lafste
 langste

 lekkerste
 liefste
 ligste
 liggeraakste
 logste
 losste
 luiste
 maerste
 magtigste
 makste
 maklikste
 mankste

'n erge geval
 fikse kinders
 flink sinne
 flou koffie
 flukse kinders
 fors kerele
 fris kerele
 gawe mense
 geruste lewens
 geskikte boeke
 geslepe diewe
 geveinsde vriende
 gladdes klippe
 goeie resultate
 goedkoop boeke

 growwe stemme
 groot klippe
 grys hemde
 halwe werk
 harde werk
 hees stemme
 hegte fondamente
 helder water
 hoë mure
 jaloerse mense
 jong kinders
 juiste getalle
 katoenkouse
 koue water
 kwaad vir almal, is
 hy vort
 kwaai honde
 lae mure
 laat vrugte
 lae mure
 lawwe kinders
 lang stokke
 leë blikke
 lekker kos
 lieue hondjies
 ligte vragte
 liggeraakte mense
 logge wapens
 los klippe
 lui kinders
 maer beeste
 magtige nasies
 mak beeste
 maklike somme
 mank mense

min
 moeilik
 moeg
 mooi
 muf
 naak
 naar
 *naby
 nors
 nugter
 nuut
 onbeskaaf
 onbeskof
 *onder
 oud
 raar
 rats
 rond
 ru
 ruig
 saf
 sag
 seer
 *selde
 skaars
 skeef
 skoon
 skor
 sku
 skurf
 sleg
 slu
 snaaks
 snood
 spits
 steeks
 stip
 straf
 stug
 stuurs
 styf
 suf
 suur
 swaar
 teer
 tevrede
 traag
 tragies
 trots
 vaag

minder
 moeiliker
 moeër
 mooier
 muwwer

 naarder
 nader
 norser
 nugterder
 nuwer
 onbeskaafder
 onbeskofter

 ouer
 raarder
 ratser
 ronder
 ruwer
 ruier
 safter
 sagter
 seerder
 minder
 skaarser
 skewer
 skoner
 skorder
 skuwer
 skurwer
 slegter
 sluwer
 snaakser
 snoder
 spitser
 steekser
 stipter
 strawwer
 stugger
 stuurser
 stywer
 suwwer
 suurder
 swaarder
 teerder
 meer tevrede
 traer
 {tragieser
 {meer tragies
 trotser
 vaer

minste
 moeilikste
 moegste
 mooiste
 mufste

 naarste
 naaste
 norsste
 nugterste
 nuutste
 onbeskaafste
 onbeskofste
 onderste
 oudste
 raarste
 ratsste
 rondste
 ruuste
 ruigste
 safste
 sagste
 seerste
 minste
 skaarsste
 skeefste
 skoonste
 skorste
 skuuste
 skurfste
 slegste
 sluuste
 snaaksste
 snoodste
 spitsste
 steeksste
 stipste
 strafste
 stugste
 stuursste
 styfste
 sufste
 suurste
 swaarste
 teerste
 mees tevrede
 traagste
 {tragiesste
 {mees tragies
 trotsste
 vaagste

min mense
 moeilike somme
 moeë diere
 mooi blomme
 muwwe reuke
 naakte kaffers
 naar mense
 die nabye toekoms
 nors mense
 nugter mans
 nuwe hoede
 onbeskaafde rasse
 onbeskofte seuns
 die trappe onder
 ou klere
 rare gewoontes
 rats bobbejane
 ronde balle
 ruwe soldate
 ruie bosse
 safte pere
 sagte stemme
 seer voete

 skaars artikels
 skewe reëls
 skoon hande
 skor stemme
 skuwe diertjies
 skurwe velle
 slegte maats
 sluwe diewe
 snaakse dinge
 snode laster
 spits punte
 steeks perde
 stipte bevel
 strawwe winters
 stugge mense
 stuurse houding
 stywe bene
 suwwe verstand
 suur vrugte
 swaar vragte
 teer harte
 'n tevrede gemoed
 trae esels
 tragiese gevalle
 trotse ouers
 vae idees

vals	valser	valsste	vals vriende
vars	varser	varsste	vars botter
vas	vaster	vasste	vaste grepe
veel	meer	meeste	veel gevaar
ver	verder	verste	die ver verlede
veraf	verderaf	verste af	'n veraf geluid
verbaas	verbaasder	verbaasste	verbaasde mense
verleë	meer verleë	mees verleë	verleë kinders
verweg	verder weg	verste weg	die geluide verweg
vet	vetter	vetste	vet skape
vies	vieser	viesste	'n vies gevoel
vlak	vlakker	vlakste	vlak water
vlug	vlugger	vlugste	vlugge ondersoeke
*voor		voorst	die man voor
voos	voser	voosste	voos radyse
vreemd	vreemder	vreemdste	vreemde mense
vroeg	vroeër	vroegste	vroeë treine
warm	warmer	warmste	warm water
weinig	minder	minste	weinig kans
wel	beter	beste	
welbekend	beter bekend	beste bekend	welbekende mense
woes	woester	woesste	woeste streke
wreed	wreder	wreedste	wrede barbare
wuf	wufter	wufste	wufte mense
wyd	wyer	wydste	wye strate
wys	wyser	wysste	wyse manne

(b) Intensiewe Vorme

af: morsaf
alleen: dood-; vinger-; moeder-
siel-; stoksielalleen
arm: brandarm
bang: doodbang
bedoord: doodbedoord
benoud: doodbenoud
beroemd: wêreldberoemd
bevrees: doodbevrees
bitter: galbitter
bleek: doodsbleck
blank: lelieblank
blind: stokblind
blou: potblou
breed: hemelsbreed
deur: dwarsdeur
dig: potdig
dik: trommel-; knuppeldik
donker: pik-; stikdonker
dood: morsdood
doof: stok-; potdoof
dronk: smoordronk

droog: kurk-; horingdroog
dun: plankdun
duur: peperduur
eenvoudig: doodeenvoudig
eerlik: doodeerlik
flou: stokflou
fris: perdfriis
fyn: haar-; piekfyn
gaar: doodgaar
geel: goudgeel.
gek: stapelgek.
gerus: dood-; perd-; houtgerus
gewillig: doodgewillig
gewoon: doodgewoon
glad: seep-; spieëlglad
goed: doodgoed
goedkoop: spotgoedkoop
graag: dolgraag
groen: grasgroen
hard: klip-; klipsteenhard
heet: snikheet
helder: kristalhelder

hoog: **hemel**hoog
 jonk: **bloed**jonk
 klein: **piep**klein
 koud: **dood-**; yskoud
 krom: **hoepel**krom
 kwaad: **smoor**kwaad
 lam: **boeg**lam
 leeg: **dolle**eg
 lekker: **dood**lekker
 lelik: **skreeule**lik
 lewendig: **spring**lewendig
 lig: **veer**lig
 lui: **vreklui**
 maer: **brand**maer
 mak: **hond**mak
 mal: **stawel**mal
 min: **bloed**min
 moeg: **dood**moeg
 mooi: **wonder**mooi
 naak: **poedel**naak
 nat: **water-**; **sop-**; **pap**nat
 nodig: **brood**nodig
 nugter: **dood**nugter
 nuut: **splinter**nuut
 ongelukkig: **dood**ongelukkig
 onskuldig: **dood**onskuldig
 orent: **peno**rent
 oop: **wawy**doop
 oud: **stok-**; **horing**oud
 regaf: **lood**regaf
 reguit: **pyl**reguit
 rond: **koeël**rond
 rooi: **vuur-**; **bloed**rooi
 ryk: **skat**ryk
 ryp: **pap**ryp

saf: **papsaf**
 sag: **papsag**
 seker: **dood**seker
 siek: **dood**siek
 skaam: **dood**skaam
 skoon: **silwer-**; **beeld**skoon
 skraal: **riets**skraal
 slap: **papslap**
 snel: **pyl-**; **blitssnel**
 soet: **suiker-**; **stroop**soet
 sout: **pekels**sout
 stil: **dood-**; **stok-**; **bot-**; **tjoep-**
 stil
 styf: **stok**styf
 suinig: **vreksu**inig
 suur: **asyn**suur
 swaar: **lood**swaar
 swak: **dood**swak
 swart: **pik-**; **gits**wart
 tevrede: **dood**tevrede
 toe: **pott**oe
 vaal: **asvaal**
 vas: **rots**vas
 vet: **modder-**; **spek**vet
 verlief: **dood-**; **smoor**verlief
 verwonderd: **dood**verwonderd
 vol: **prop-**; **stamp**val
 vreemd: **wild**vreemd
 vrot: **pap**vrot
 vry: **voël**vry
 wakker: **nugter**wakker
 warm: **vuur**warm
 weinig: **brood-**; **bloed**weinig
 wit: **spier**wit
 wyd: **wawy**d

(c) Verboë en onverboë gebruik van dieselfde adjektief

Onverboë vorm

arm — die **arm** man
 bang — 'n **bang** seun
 bitter — **bitter** koffie
 bly — **bly** kinders
 donker — 'n **donker** kamer
 duur — **duur** klere
 een — **een** man
 flou — **flou** koffie

fyn — **fyn** sand
 grys — 'n **grys** hennetjie

Verboë vorm

Die **arme** miljoenêr se kind is dood
 Hy het 'n **bange** nag deurgemaak.
 'n **Bittere** lyding
 Dit was vir hom 'n **blye** dag.
 'n **Donkere** toekoms
 'n **Dure** les
 Ene de Wet woon daar
 Hy het maar 'n **floue** idee van wat
 gebeur het.
Fyne spot
 Die **gryse** verlede

heel — 'n **heel** ruit
 heet — 'n **heet** stuk yster
 lang — 'n **lang** stok
 los — 'n **los** tand

 lui — 'n **lui** seun
 naar — 'n **naar** man
 nou — 'n **nou** ingang
 ou — 'n **ou** broek
 ryp — 'n **ryp** appel
 rein — 'n **rein** kindjie
 seker — 'n **seker** (*sure*) middel
 skerp — 'n **skerp** naald
 skoon — 'n **skoon** hemp
 soet — 'n **soet** vrug
 stil — 'n **stil** kamer
 stom — 'n **stom** persoon
 suiwer — **suiwer** water
 suur — **suur** vrugte
 swaar — 'n **swaar** klip
 swart — 'n **swart** vlag
 taai — **taai** lekkers
 troebel — **troebel** water
 ver — 'n **ver** pad
 vry — **vry** inwoning
 waar — Dis 'n **waar** woord
 wys — 'n **wys** (*kwaai*) man
 yster — 'n **ysterhek**

Ek wag die **hele** dag al.
 Ek sit op **hete** kole vir jou en wag.
 'n Saak op die **lange** baan skuiwe.
 Ek gaan nie op **losse** voet daar-
 heen nie.
 Jou **luie** vabond!
 Ek hou niks van die **nare** vent nie.
 'n **Noue** ontkoming
 Hy is nog uit die **oue** (ou) doos.
Rype ondervinding
 Dis die **reine** waarheid
 'n **Sekere** (*certain*) man
 'n **Skerpe** vernuf
 'n **Skone** toekoms
Soete herinneringe
 'n **Stille** vennoot
 Die **stomme** man se vrou is dood.
Suiwere wetenskappe
 'n **Sure** ondervinding
Sware beproewings
 Jou **swarte** tater!
Taaie volharding
 'n **Troebele** verstand
 Die **verre** Ooste
 Hy is op **vrye** voet gestel.
 Jy is 'n **ware** hulp vir my.
 'n **Wyse** (verstandige) filosoof
 'n **Ysere** wil

DIE WERKWOORD

(a) 'n Lysie skeidbaar saamgestelde werkwoorde

agslaan	gesondmaak	lostrek	slegsê
beetskry	goedkeur	meedeel	stilhou
belangstel	goedvind	misslaan	stilstaan
besighou	grootpraat	misskiet	swaarkry
blootlê	heengaan	mooipraat	terugkeer
blootstaan	hoogag	na-aap	toestem
blootstel	hoogskat	natgooi	toutrek
boekevat	huishou	neerverl	vasdraai
boekhou	kleinkry	ooreenkom	visvang
bontspring	kopspeel	perdry	voetslaan
borgstaan	koudlei	plaasvind	volskink
botvier	krompraat	platgooi	voorstel
byeenkom	kwaadsprek	platskiet	vuilsmeer
deelnem	kwytstel	raakskiet	vrypleit
diensdoen	leeggooi	regskud	waanem
dronkslaan	leegloop	riemspring	wakkerskud
gelukwens	liefhê	rondgaan	wegkruip
geringskat	losbars	rondhol	woordhou
gerusstel	loslaat	saamgaan	wortelskiet

(b) 'n Lysie onskiedbaar saamgestelde werkwoorde.

aanvaar	omsingel	ondervra	volbring
agterhaal	omskryf	oorbluf	voldoen
agtervolg	onderbreek	oorbrug	volhard
misbruik	onderhandel	oordink	voltooi
mishaag	ondermyn	ooreet	voorsien
mishandel	onderneem	oorhandig	wedervaar
mislei	onderrig	oornag	weergalm
misbruik	onderskat	oortref	weerkaats
misverstaan	onderskep	oortuig	weerklink
misvorm	ondersoek	oorweldig	weerlê
omarm	onderstreep	oorwin	weerspieël
omhein	onderteken	oorwinter	weersprek
omhels	onderwys	uitoorlê	weerstaan
omring			

(c) 'n Lysie werkwoorde wat beide skeidbaar en onskiedbaar saamgestel is.

DEURboor:	Hy boor drie gate deur.
deurBOOR:	Drie assegaai deurboor hom.
DEURdring:	Ons dring deur tot in die middel van die bos.
deurDRING:	Die geur van die rose deurdring die kamer.
DEURploeg:	Hulle ploeg deur tot die aand toe.
deurPLOEG:	Diep vore deurploeg sy aangesig.
DEURsny:	Ek sny die vel deur.

deurSNY:	Twee voetpaaie deursny die kamp.
DEURsteek:	Jan steek twee gate deur .
deurSTEEK:	Met sy dolk deursteek hy die man.
DEURtrek:	Hy trek die deurtrekker deur .
deurTREK:	Die stank deurtrek die hele gebou.
ONDERdruk:	Hy druk my kop onder .
onderDRUK:	Die koning onderdruk sy volk.
ONDERgaan:	Die son gaan om sewe-uur onder .
onderGAAN	Die man ondergaan 'n operasie.
ONDERhou:	Die een stoeier hou die ander onder .
onderHOU:	Hy onderhou sy arm moeder.
ONDERwerp:	Hy werp sy teenstander onder .
onderWERP:	Die koning onderwerp baie volke.
OORdryf:	Die wolke dryf weer oor .
oorDRYF:	Jan oordryf as hy stories vertel.
OORjaag:	Die man jaag oor op sy perd.
oorJAAG:	Die man oorjaag sy perd.
OORkom:	Wat het jou oorgekom .
oorKOM:	Hy het sy moeilikhedes oorkom .
OORlaai:	Laai die wa oor as die vraag hooi afval.
oorLAAI:	Die varkie oorlaai sy magie.
OORleer:	More leer ek die werk weer oor .
oorLEER:	Die seun oorleer hom.
OORry:	Hy ry elke dag oor na sy buurman.
oorRY:	Die man oorry sy arme perd.
OORsien:	Ek sien sy slegte gedrag oor .
oorSIEN:	Van die randjie oorsien hy die landerye.
OORskat:	Skat oor , want jou eerste skatting is verkeerd.
oorSKAT:	Jy oorskat die waarde daarvan.
OORstem:	Hulle stem oor , want die stemme is verkeerd getel.
oorSTEM:	Hulle oorstem sy mosie.
OORstroom:	Die water stroom oor .
oorSTROOM:	Die rivier oorstroom sy walle.
OORteken:	Teken hierdie hond oor .
oorTEKEN:	Die lening is gou oorteken .
OORtree:	Hy tree die slootjie oor .
oorTREE:	Die man oortree die wet.
OORtrek:	Moeder trek die verekombers oor .
oorTREK:	Die man oortrek sy rekening.
OORval:	Die paal val oor .
oorVAL:	Die soldate oorval die vyand.
OORvoer:	Met 'n bootjie voer hy hulle oor .
oorVOER:	Hy oorvoer sy hoenders.
OORvra:	Hy vra my oor vir die naweek.
oorVRA:	Die winkelier oorvra my.
VOORkom:	'n Snaakse ding het voorgekom .
voorKOM:	Hy het die ongeluk voorkom .
VOORsê:	Hy sê my die woord voor .
voorSÊ:	Die profeet voorsê 'n groot droogte.
VOORspel:	Hy spel vir my die woord voor .
voorSPEL:	Die man voorspel 'n lang oorlog.

(d) 'n Lysie onskiedbaar saamgestelde werkwoorde
wat in die verlede tyd 'n „ge-”
vooraan neem.

baljaar	herkou	oordeel	skaterlag
blinddoek	huisves	openbaar	vrywaar
bokspring	kielhaal	pamperlang	waarborg
brandmerk	knipoog	pluimstryk	waarsku
brandskilder	korswel	raadpleeg	wanhoop
dagvaar	kortwiek	radbraak	wantrou
dwarsboom	kruisvra	rangskik	watertand
flikflooi	kwaksalwe	redetwis	wedywer
ginnegaap	liefkoos	regverdig	weeklaag
glimlag	loënstraf	rugsteun	weerlig
handhaaf	minag	seëpraal	werskaf
herberg	noodsaak	seëvier	

(e) 'n Lysie teenwoordige deelwoorde

aandryf	aandrywende	laaf	lawende
aanhou	aanhoudende	lag	laggende
aankom	aankomende	lê	{ lêende
aansit	aansittende		{ (om-)liggende
afmat	afmattende	leef	lewende
agterbly	agterblywende	lei	leidende
bars	barstende	liefhê	liefhebbende
beef	bewende	loop	lopende
belangstel	belangstellende	ly	(nood)lydende
beskaaf	beskawende	mislei	misleidende
beskryf	beskrywende	ondergaan	ondergaande
beslis	beslissende	oorbly	oorblywende
bestaan	bestaande	oortref	oortreffende
bid	biddende	opkom	opkomende
blaf	blaffende	oplet	oplettende
bloos	blosende	opwen	opwindende
bly	blywende	pas	passende
brul	brullende	rus	rustende
doen	doende	ry	(aan-)rydende
eet	etende	sê	(niks-)seggende
gaan	gaande	sien	siende
gaap	gapende	skreeu	skreeuende
gee	(wins-)gewende	skuif	skuiwende
glinster	glinsterende	smag	smagtende
gloei	gloeiende	snuif	snuiwende
hoor	horende	sny	snydende
inneem	innemende	sprei	spreidende
insit	insittende	spu	(vuur-)spuwende
jaag	(aan-)jaende	staan	staande
jag	jagtende	sterf	sterwende
kef	keffende	stry	strydende
klop	kloppende	stu	stuwende

swerf	swerwende	vertroos	vertroostende
swoeg	swoegende	verwoes	verwoestende
teken	tekenende	vleg	vleggende
terughou	terughoudende	vlei	vleiende
toeneem	toenemende	vlug	vluggende
twis	twistende	vlieg	vlieënde
uitsteek	uitstekende	voldoen	voldoende
uitstaan	uitstaande	voorberei	voorbereidende
vas	vastende	vra	vraende
veg	vegtende	waai	waaiende
verbly	verblydende	waarsku	waarskuwende
verfris	verfrissende	wag	wagende
verlei	verleidende	wei	wei(d)ende
verlig	verliggende	wuif	wuiwende
versag	versaggende		

(f) 'n Lysie swak verlede deelwoorde

aflê	afgeleëde	haat	gehate
afleef	afgeleefde	handhaaf	gehandhaafde
aftob	afgetobte	hersien	{ hersiene
afmat	afgematte		{ hersiende
afsaag	afgesaagde	hoogag	hooggeagte
agterhaal	agterhaalde	hu	gehude
baan	gebaande	inskink	ingeskinkte
bars	gebarste	inlê	ingelegde
beantwoord	beantwoorde	insluk	ingeslukte
bebloed	bebloede	ja	gejaagde
bedel	gebedelde	kap	gekapte
beklad	bekladde	kerf	gekerfde
beleër	beleërde	klad	gekladde
beloof	beloofde	kle(d)	geklede
beproof	beproofde	kniehalter	gekniehalterde
beskerm	beskermde	knyp	geknypte
beslis	besliste	krap	gekrapte
blinddoek	geblinddoekte	kruisvra	gekruisvraagde
brand	gebrande	laaf	gelaafde
buig	gebuigde	las	gelaste
dagvaar	gedagvaarde	lê	gelegde
déurtrap	deurgetrapte	loslaat	losgelate
	deurtrapte	osmaak	losgemaakte
	(skelm)	maal	gemaalde
dood	gedode	meng	gemengde
eer	geëerde	misbruik	misbruikte
eet	geëte	mishandel	mishandelde
eg	geëgte	misluk	mislukte
ent	geënte	misslaan	misgeslaande
erken	erkende	na-aap	nageaapte
gerusstel	gerusgestelde	omkoop	omgekoopte
gesel	gegeselde	omring	omringde
goedkeur	goedgekeurde	omsingel	omsingelde

onderdruk	ondergedrukte	uitoorlê	uitoorlegde
onderdruk	onderdrukte	uitpak	uitgepakte
onderstreep	onderstreepte	uitput	uitgeputte
onderteken	ondertekende	uitstoot	uitgestote
onderwerp	ondergewerpte	uitvra	uitgevraagde
onderwêrp	onderwerpte	vasys	vasgeyste
onthoof	onthoofde	verafgood	verafgode
oorteken	oorgêtekende	verbaas	verbaasde
oortêken	oortekende	verbrand	verbrande
oorvreet	oorvrote	verdaag	verdaagde
opskep	opgeskepte	vereis	vereiste
pak	gepakte	vergroot	vergrote
pars	geparste	verhit	verhitte
pas	gepaste	verloof	verloofde
ploeg	geploegde	verlig	verligte
raadpleeg	geraadpleegde	verlos	verloste
rangskik	gerangskikte	verwoes	verwoeste
respekter	gerespekterde	vleg	gevlêgte
saag	gesaagde	volskink	volgeskinkte
sif	gesifte	voltooi	voltooide
skaad	geskade	voordra	voorgedraagde
skaaf	geskaafde	vra	gevraagde
skop	geskopte	waarborg	gewaarborgde
slyp	geslypte	waarsku	gewaarskude
stoof	gestoofde	wantrou	gewantroude
stop	gestopte	weerkaats	weerkaatste
straf	gestrafte	weerspreek	weerspreekte
styf	gestyfte	weerlê	weerlegde
teleurgestel	teleurgestelde	wit	gewitte
terg	getergde		

(g) 'n Lysie sterk verlede deelwoorde

(i) Met verandering van stamklinker:

aanbeveel:	aanbevole maatreëls	bedrieg:	bedroë onskuld
aanbid:	'n aangebode persoon	bedryf:	bedrewe arbeid
	die aangebenede	begin:	'n begonne taak
aanbied:	aangebode hulp		'n onbegonne taak
aanneem:	aangenome kinders	behelp:	'n onbeholpe poging
	aangenome dat ...	belg:	die verbolge see
aansit:	aangesete gaste	besin:	'n besonne man
aanwys:	die aangewese per- soon		'n onbesonne daad
agterbly:	die agtergeblewe per- sone	besit:	besete wees
	die agtergeblewene		'n besetene
(baren):	'n gebore onderwyser	beskryf:	beskrewe wette
	aangebore talent	besluit:	'n beslote vergadering
	gebore en getoë		vasbeslote wees
bederf:	bedorwe kinders	besoek:	'n goed-besogte vergadering
	bedorwe lug	bespreek:	onbesproke gedrag
		bestry:	'n onbestrede mosie

beweeg:	'n bewoë stem	neem:	die genome besluit
bind:	'n gebonde lewe		die ingenome kind
	'n ongebonde boek		ingenome met
	'n gebonde styl		die ingenome stand-
	'n kortgebonde man		punt
blyk:	dit is gebleke		uitgenome Jan
breek:	'n gebroke hart		die uitgenome boek
	'n onderbroke		die voorgenome reis
	gesprek		'n vooringenome
	'n onafgebroke		standpunt
	lawaaï	onderwerp:	'n onderworpe per-
	die gebrokene van		soon
	hart	ontsteek:	ontstoke woede
buig:	met geboë hoof	oordryf:	oordrewe belangstel-
	byna bewoë		ling
delf:	die gedolwe graf	oortref:	'n onoortroffe held
deurdink:	'n wel-deurdagte	oortrek:	'n oortrokke reke-
	plan		ning
deursteek:	'n deurgestoke kaart	oorweeg:	sy oorwoë mening
doen:	gedane sake	opskiet:	'n opgeskote seun
	aangedaan voel	opwen:	die opgewonde kind
drink:	gedronke wyn	prys:	'n veelgeprese boek
dryf:	'n gedrewe skinkbord		onvolprese
dwing:	gedwonge onderwys	ry:	die berede polisie
	'n gedwonge lag	rys:	die geresemoeilikhede
	op 'n ongedwonge	send:	ingesonde stukke
	toon	sing:	gesonde liedere
	onbedwonge gedrag	sink:	'n laag-gesonke man
geniet:	genote spyse		sy besonke oordeel
giet:	gegote yster	sit:	ingesetenes
herkies:	die herkose lid	skend:	geskonde regte
herwin:	herwonne vryheid		ongeskonde insitten-
is:	gewese vriende		des
kies:	die gekose komitee	skep:	'n welgeskape kind
	'n paar wel-gekose		'n wanskape dier
	woorde		ingeskape eienskappe
	'n uitverkore volk	skiet:	die aangeskote bok
	die uitverkorene		aangeskote wees
klink:	'n beklonke saak		verskote kleure
koop:	duurgekogte vryheid	skrik:	'n onverskrokke
krimp:	'n bekrompe man		jagter
lê:	'n afgelêe dorp	skryf:	'n geskrewe versoek
	'n ongeleë tyd		voorgeskrewe boeke
ly:	die gelede onreg		omskrewe wette
	twee jaar gelede		ingeskrewe leerlinge
	die oorlede vader	sluit:	agter geslote deure
	verlede maand		'n geslote boek
	die verlede deelwoord		'n afgeslote geheel
	die gryse verlede	slyp:	'n geslepe dief
	die lêe laaslede		'n ongeslepe diamant

sny:	'n gesnede beeld fynbesnede gelaats- trekke	verberg:	verborge skatte in die verborgene
soek:	'n vergesogte verhaal 'n gesogte styl	verbied:	verbode vrugte verbode toegang
split:	gesplete ertjies	verbind:	(on)verbonde wonde daaraan verbonde
spreek:	die uitgesproke nei- ging die gesproke woord die toegesproke per- soon die afgesproke plek	verbuig:	verboë vorme
steel:	gestole vrugte	verderf:	'n verdorwe seun
sterf:	onbestorwe vleis 'n bestorwe gesig 'n onbestorwe wedu- wee die afgestorwene 'n afgestorwe ven- noot 'n uitgestorwe ras 'n uitgestorwe boedel die gestorwe man	verdink:	die verdagte persoon
stry:	'n onbestrede mosie die goedgestrede stryd	verdwyn:	verdwene roem
suip:	'n besope vent	vergelyk:	vergeleke met
sweer:	geswore vyande	verhelp:	dit kan verholpe word
swel:	'n geswolle hoof 'n geswolle styl	verkry:	verkreë regte
trek:	betrokke lug betrokke wêes in . . . 'n teruggetrokke meisie 'n afgetrokke houding die betrokke persoon	verrys:	die verrese Heiland
(tyg):	ingetoë meisies opgetoë kinders	versin:	versonne verhale
uitbring:	uitgebragte stemme	verslyt:	verslete klere
uitwyk:	die uitgeweke per- soon 'n uitgewekene	verskyn:	'n pas-verskene boek
		versteek:	verstoke van voor- regte
		verswyg:	versweë feite
		verwerf:	nuut-verworwe kennis
		verwerp:	'n vorworpe voorstel
		verwring:	'n verwronge stam gewronge gelaats- trekke
		vind:	gevonde vryheid hervonde vreugde
		vlieg:	vervloë dae
		volbring:	'n volbragte profesie onvolbragte pligte
		voltrek:	onvoltrokke pligte
		(volding):	'n voldonge feit
		vries:	bevrore vleis
		win:	'n gewonne saak dit gewonne gee 'n oorwonnene
		wyk:	'n geweke beswaar
		(wind):	in onomwonde taal

(ii) **Sonder verandering van stamklinker:**

aankom:	die aangekome gaste	betree:	onbetreë dieptes
aanslaan:	'n aangeslane tong	gee:	op 'n gegeewe oom- blik
afloop:	die afgelope maand	graaf:	'n gegrawe put
afskel:	die afgeskeie Kerk		opgegrawe bene
afval:	'n afgevallene		uitgegrawe minerale
behang:	onbehang mure		
bekom:	bekome wysheid		

hou:	ingehoue trane	val:	die gevalle meisie
lees:	onbehoue gedrag		ingevalle oë
	die gelese rapport		'n afgevallene
	'n 'belese professor	vang:	die gevang dief
	die gelesene		hom gevang gee
hef:	'n opgehewe gesig		gevang sit
	met opgehewe hoof		gevang neem
	verhewe taal		van skrik bevang
	verhewe letters		'n gevangene
meet:	die gemete lengte	vergaan:	die vergane skip
	met afgemete stap	vergeet:	lang-vergete dae.
ondergaan:	die ondergane ope-	verlaat:	'n verlate huis
	rasie	verloor:	die verlore seun
ontslaap:	die ontslape moeder		verlore kanse
opblaas:	'n opgeblase gesig		'n verlore oomblik
oploop:	die opgelope rente		verlore moeite
roep:	van God geroepenes	verslaan:	verslae harte
sien:	'n gesiene man		'n verslagene van
	'n ongesiene vyand		gees
skei:	geskeie bemindes	verval:	'n vervalle huis
	'n geskeie egpaar	(volstaan):	'n volslae sukses
slaan:	die ingeslane rigting	(volwas):	volwasse mense
slaap:	'n uitgeslape skelm		volwassenes
sout:	gesoute vleis		niet opgewasse vir
span:	met gespanne aandag	voorsien:	onvoorsiene
	gespanne senuwees		gebeurtenisse
staan:	uitgestane smart	vou:	met gevou(d) e hande

(h) 'n Paar verlede deelwoorde wat sowel swak as sterk gebruik kan word

bespreek:	onbesproke gedrag	bespreekte	sitplekke
bintl:	'n gebonde lewe		die vasgebinde man
breek:	'n gebroke hart		'n gebreekte koppie
buig:	met geboe hoof		die gebuigde draad
deursteek:	'n deurgestoke kaart		die deurgesteekte naald
klink:	'n beklonke saak		'n geklinkte klinknael
koop:	duurgekogte vryheid		gekoopte klere
krimp:	'n bekrompe man		'n gekrimpte baadjie
onderwerp:	'n onderworpe persoon		die ondergewerpte stoeier
oordryf:	oordrewe belangstelling		die oorgedryfde buitjie
oortrek:	'n oortrokke rekening		'n oorgetrekte bed.
oorweeg:	sy oorwoë mening		die oorgeweegde mielies
opskiet:	'n opgeskote seun		die opgeskiete koring
oorwen:	'n opgewonde kind		die opgewende oorlosie
rys:	die gerese moeilikhede		die gersyde brood
sink:	'n laag-gesonke man		die versinkte skip
skep:	'n welgeskape dier		die geskepte water

skrik: 'n **onverskrokke** jagter
 slyp: 'n **geslepe** dief
 sny: 'n **gesnede** beeld
 soek: 'n **gesogte** verhaal
 suip: 'n **besope** kêrel
 swel: 'n **geswolle** hoof
 trek: **betrokke** lug

die **verskrikte** dier
 'n **geslypte** mes
 die **gesnyde** brood
 die **uitgesoekte** bone
 die **versuipte** kaffertjie
 'n **geswelde** vinger
betrekte wild

VOORSETSELS

AAN

(a)

affbreuk doen aan
 behoort aan (Jan)
 bestee aan
 beswyk aan
 betaal aan
 blootstel aan
 deelneem aan
 die land hê aan
 dink aan (my)
 gebrek aan
 gebrek ly aan
 gee aan
 geheg aan
 gehoor gee aan
 getrou aan
 gewoond aan
 glo aan
 grens aan
 hand aan hand

hang aan
 'n hekel hê aan
 herinner aan
 herken aan
 hoog aan (wees)
 ken aan
 leen aan
 ly aan
 mank gaan aan
 'onderhewig aan
 onderwerp aan
 ontleen aan
 opdring aan
 ruik aan
 sit aan
 (dit)skeelaan (hom)
 skryf aan
 sterf aan ('n siekte)
 te danke aan

te wyte aan
 tyd bestee aan
 toeskryf aan
 toets aan
 uiting gee aan
 verbonde aan
 verkog aan
 verloof aan
 verskuldig aan
 verslaaf aan
 verwant aan
 voldoen aan
 voorkeur gee aan
 voorstel aan
 vra aan
 waarde heg aan
 wanhoop aan
 wy aan

(b)

aan boord
 aan brand slaan
 (raak)
 aan die ander kant
 aan die beurt kom
 aan die bewind
 aan die brand
 aan die gang
 aan die gang sit
 aan die hand gee
 (doen)

aan die kaak stel
 aan die lig bring
 aan die orde van die
 dag
 aan die pen ry
 aan die vergetelheid
 ontruk
 aan die verstand
 bring
 aan gesels raak
 aan kant maak

aan 'n lyntjie hou
 aan slaap raak
 aan sy genade oorge-
 lewer wees
 el aan sy kwas
 aan tafel sit
 aan wal
 aan weerskante
 (weersy)
 hand aan hand
 twee aan twee

AGTER

agter die deur

agter die waarheid
kom

BO

verkies bo
 bo alle verwagting
 bo die ouderdom

bo my vuurmaak-
 plek
 bo water wees

BY

(a)

aankom by
behoort by (een skoen
by 'n ander)
bepaal by

bly by
koop by
kuier by
loseer by

neerlê by
verkla by
vertoef by
wen by (biljart)

(b)

by benadering
by dag en nag
by die dag
by die dood (omdraai)
by die dosyne (hon-
derde, ens.
by die hand
by die lees
by die oorgaan (van
die rivier)

by die sestig
by duisende
by my aankoms
by my siel
by myself
by 'n glasier wyn
by nadere ondersoek
by sulke geleenthede
by Stuttaford (se
winkel)

by sy dood
by sy lewe
by sy positiewe bly
by toeval
by tye
by uitnemendheid
by uitsondering
by uitstek
by verstek
by voorbaat

IN

(a)

belangstel in
goed in (tale)
oortref in getal

vergis in
verlustig in

voorsien in 'n be-
hoefte

(b)

in aanmerking neem
in der minne
in diens tree
in die begin
in die dag
in die haak
in die hande kry
in die hoogte
in die huwelik tree
in die knyp sit
in die laaste maande
in die laaste tyd
in die lewe roep
in die loop van tyd
in die middel van die
wêreld
in die oop lug
in die openbaar

in die rede val
die saak betrokke
in die skande steek
(hom) in die skuld
steek
in die smaak val
in die steek laat
in die veertig
in die verderf stort
in die verte
in die vreemde
in die war wees
in die wiele ry
in een slag
in gebreke bly
in gereedheid bring
in hegtenis neem

in hemelsnaam
in hierdie opsig
in jou eie belang
in kennis stel
in (vir) 'n eksamen
slaag
in 'n kits
in 'n ommesientjie
in 'n slegte blaadjie
staan
in onbruik raak
in onguns raak
in orde
in reparasie
in sig
in soverre as
in staat stel

JEENS

vriendelik jeens iemand

LUIDENS

luidens 'n berig

MET

(a)

behep met
bekend met
bemoei jou met
bystaan met
dweep met
gemoeid met

getroud met
gooi met 'n klip
ingenome met
praat met
spot met
teleurgestel met

tevrede met
trou met
vergeleke met
vermenigvuldig met
verneuk met 'n pen-
nie

(b)

met dagbreek
met die dag verbeter
met die kar
met die kortste pad

met die sportbyeen-
koms
met dien verstande
met opset

met u verlof
met rus laat
met vakansie
met verloop van tyd

NA

(a)

aard na
begerig na
gryp na
hap na
kyk na
luister na
lyk na
mik na

oordeel na
roep na
skiet na
skik na
smaak na
smag na
streef na

stuur na
uitsien na
verlang na
vertrek na
verwys na
vra na
vry na

(b)

na alle waarskynlik-
heid
na behore

na hartelus
na regte
na skool

na sy beeld
na sy smaak
na willekeur

NAMENS

namens my vrou

OM

(a)

aansoek doen om
bedel om
iets doen om geld

roep om hulp
smeek om
soebat om

vra om
werk om ('n geringe
loon)

(b)

om beurte
al om die ander dag
om die bos spring

om die bos lei
om die hoek loop
om die lewe bring

om die lewe kom
om dié rede
om die twee uur

om en by die twintig
oog om oog en tand
om tand

om hemelswil
om my ontwil
om sy beswil

om 't ewe
om twee-uur

ONDER

onder beheer
onder bespreking
onder die aandag
bring
onder die berg lê 'n
plaas
onder die kaffers
groot geword
onder die lat deur-
loop

onder die naam van
onder die sing
onder die regering
van
onder die skape is
bokke
onder eed bevestig
onder hande neem
onder kwarantyn

onder lede hê ('n
siekte)
onder omstandig-
hede
onder ons gesê
onder slot
onder 'n vals naam
onder verdenking
staan
onder vriende

OOR

(a)

baklei oor
begaan oor
bekommerd oor
berou hê oor
beskik oor
besorg oor
kla oor

lag oor (om, vir)
onrustig oor
ontferm oor
praat oor
(hom) skaam oor
skryf oor iets

stry oor
treur oor
verbaas oor
verheug oor
(hom) verheug oor
ween oor

(b)

oor die algemeen
oor die geheel

oor die grense
oor die honderd

oor land en see
oor 'n uur (week, ens)

OP

(a)

aandag vestig op
aandring op
aanlê op
aanspraak maak op
agslaan op
antwoord op
attent maak op
beanaf op
belus op
'n beroep doen op
berus op
beslag lê op
betrap op

brief op brief
gesteld op
hoop op
inbreuk maak op
ingaan op
inteken op
jaloers op
let op
lyk op
mik op
onthaal op
reken op
roep op

skiet op
staatmaak op
steun op
teer op
(hom) toelê op
trots op
verlaat op
verlief op
versot op
vertrou op
wag op
woedend op

(b)

weer op die been
wees
op die dorp

op die end
op die oomblik
op die ou laai

op die platteland
op een plek
op eie houtjie

op gesette tye
 op hande
 op kantoor
 op koers
 op (lange) laas
 op las
 op loop sit
 op my erewoord
 op 'n afstand
 op 'n manier
 op pad
 op prys

op prys stel
 op sig
 op sigself
 op skool
 op skrif
 op skuif
 op slot
 op soek
 op staande voet
 op stal
 op straat
 op stryk

op sy beurt
 op sy gemak
 op sy hoede
 op sy hoogste
 op sy laaste
 op sy perdjie
 op sy troue
 op sy versoek
 op tyd
 op wag
 op weg

PER

per abuis
 per adres
 per brief

per trein (fiets, motor, boot, ens.)
 per geluk
 per kerende pos

per ongeluk
 per pond
 per slot van rekening

TE, TEN, TER

(Sien ou tweede en derde naamvalle)

TEEN

(a)

appèl aanteken teen
 beskerm teen
 bestand teen
 gekant teen

haat koester teen
 indruis teen
 koop teen
 stry teen

tien teen een
 uitvaar teen
 versit teen
 waak teen

(b)

teen die aand (dag-breek)
 teen dié tyd
 teen middernag

teen 'n hoë snelheid
 teen 'n pennie 'n pond
 teen 'n profyt

teen sesuur
 teen sy sin
 teen wil en dank

TEENoor

vriendelik teenoor (vir) my

TOT

(a)

aanleiding gee tot
 aanspoor tot
 (dit) behoort tot die verlede

dwing tot
 geneig tot
 stem tot droefheid

(dit) strek jou tot eer
 veroordeel tot
 wag tot

(b)

tot die dood
tot die laaste pennie
tot elke prys
tot hier toe
tot in die kleinste
 besonderheid

tot my verdriet (leed, spyt, blydschap, leedwese, ens.)
tot my verbasing
tot niet maak

tot op die huidige dag
tot op die vel nat
tot stand bring
tot vervelens toe

UIT

(a)

bestaan uit
blyk uit

vertaal uit

voordeel trek uit

(b)

uit afguns
uit alle mag
uit beginsel
uit die hoof leer
uit die lug gryp

uit die oog verloor
uit die staanspoor
uit die veld slaan
uit die vuis
uit die weg ruim

uit ervaring
uit homself
uit lit
uit medelye
uit sy eie

VAN

(a)

afhang van
afkerig van
afsien van
afstap van
beef van

genees van
hou van
omring van
ontbloot van
sterf van

styf van (koue)
verskil van
verstoke van
voorsien van

(b)

van alkante
van buite leer
van die gras af
van die hand wys
van die hand sit
van die pad verdwaal
van die punt af wees
van geaardheid

van geboorte
van kant maak
van kindsbeen (af)
van mening wees
van nuuts af aan
van oudsher
van plan wees
van stryk af

van sy verstand af
van sy wysie af
van sy wysie bring
van toeka se dae (af)
van vandag af
van vreugde
„Hope” van Watts

VIR

(a)

bang vir
kwaad vir
lief vir

omgee vir
oppas vir
skrik vir

teë vir
(hy) vererg hom vir

(b)

eens vir altyd
dag vir dag
vir die ou dag
bietjie vir bietjie
vir dood laat lê

een vir een
ek vir my
vir my part

vir niks ter wêreld
nie
vir sake
vir sover ek weet
stap vir stap

VOOR

voor die hof verskyn voor die voet

voor die vuus

SINSNEDES MET TWEE VOORSETSELS

aan weerskante van
by gebrek aan
by monde van
by wyse van
deur bemiddeling
 van
deur middel van
deur toedoen van
in stede van
in antwoord op
in verband met
in terme van
in plaas van
in weerwil van
in stryd met
in samewerking met
in vergelyking met
in ooreenstemming
 met
in teenstelling met
in belang van
in geval van
in opdrag van
in oorleg met
in naam van

in afwagting op
met betrekking tot
met voorbehoud van
met behulp van
met medewerking
 van
met verwysing na
na aanleiding van
na bevind van (sake)
na gelang van
na luid van
onder beskerming
 van
onder leiding van
onder beding van
op aanklag van
op bevel van
op soek na
op verre na nie
op 'n haar na
op koste van
op grond van
op die koop toe
op las van
op versoek van

op straf van
te danke aan
te midde van
te wyte aan
ten behoefte van
ten gunste van
ten huise van
ten koste van
ten aansien van
ten nutte van
ten noorde van
ten spyte van
ten gevolge van
ten opsigte van
ten voordele van
ten nadele van
ter beskerming van
ter gedagtenis aan
ter ere van
ter herinnering aan
ter bekragtigting van
tot vervelens toe
tot nut van
van nuuts af
uit hoofde van